

A NÉPSZAVA könyvvására

A lábtörés joga és más történetek

Manapság, amikor életünk tele van földöntúli csodával – a konyhában a nagy varázsló segít a mosogatásban, s új meg új „varázslatot” ehe-tünk –, üdítő tudat, hogy él közöttünk egy nem rendkívüli, egy nem varázsos! Egy póztalan. Érdes és karcos, akár egy kamasz. A tények mániákusa. Minden írása – vers, novella, dráma, publicisztika (még fordításai is, hiszen többek között általa olvasható magyarul *Lukács György* Az esztétikum sajátossága s a Társadalmi lét ontológiája) – az őszinteség nyers erejével pörölyöz.

Eörsi István június 16-án hatvanöt éves. 1952-ben Jó-

zsef Attila-díjas költő, 1956-ban nyolc évre elítélik, 1960-ban amnesztiával szabadul, aztán szabadfoglalkozású író, műfordító, amíg hagyják, dramaturg. Három évig Nyugat-Berlinben él (itt mutatják be Kihallgatás című drámáját), utána újból itthon. Fiatalokat megszégyenítő aktivitással dolgozik, publikál. Nemcsak arca ráncatlan, a lelke is.

Író. Az író ír. Ürüggyel és ürüggyek nélkül. A könyvhétre megjelent legutóbbi kötetét, az Ötlábú bárányt harminc év publicisztikai terméséből válogatta. Az első írás (1967) befejezése így hangzik: „a humánus módszerek az élet bizonyos területein ma még csak a kutyákra alkalmazhatók. Ezért van az, hogy olykor a kutyák már emberien végzik életüket, az emberek viszont úgy pusztulnak, mint a kutyák.” Az utolsó írás (1995) pedig így végződik: Jehova a leviathánról faggatja Jóbót. „Húzhatsz-é gúzszt az órrába, az állát szigonnyal átfurhatod-é? A mai embernek erre így kellene válaszolnia: igen.” Ugye különös?

Mintha nem számítana sem a társadalmi rendszer, sem pedig az idő. A kötet első felének írásai az „ürüggyes” gondolatok, 1966–1980 között, amikor még „csomagolásra”, semlegesnek tűnő apropóra volt szükség ahhoz, hogy napvilágra kerülhes-senek. A második rész a nyolcvanas évek elején, a szamizdatos időkben született írásokat tartalmaz. Amikor már nem volt szükség ürüggyekre, s ezen még a fordulat éve sem változtatott.

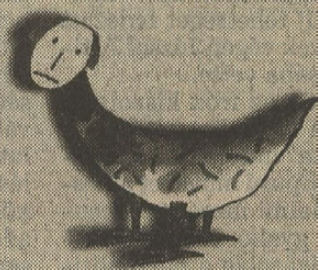
Akármilyen hétköznapi jelenség, esemény, olvasmányél-mény készíti írásra **Eörsit**, az eredmény ugyanaz. Minden másképpen van. A másképp is másképpen. Nem egyetérteni kell, hanem gondolkodni. Üdít ez a frissesség, ez a szókimondás. „Az a rendszer, amelyet szocializmusként hoztak forgalomba nálunk, minden bizonnyal embertelen volt, de a lábamat akkor törtem ki benne, amikor akartam. Azért se rótt volna meg senki, ha a nyakamat töröm ki. Üzemi balesetek nagy számban fordultak ugyan elő, de legalább kínosan hallgattak róluk – senki sem merte volna megdorgálni az áldozatokat. Ennek vége – gondoltam magamban –, szólásszabad-ság van már, de veszélyben a lábtörés joga!” (1990)

Az író ír. Publicisztikai minieszék. Nincs bennük „varázs”, s emiatt éppen olyanok, akár a szerzőjük. Nem fog rajtuk az idő.

Eörsi István: Az ötlábú bárány. Publicisztikák. Fedélterv Milorad Krstić. (Pesti Szalon Könyvkiadó. 1100Ft)

EÖRSI ISTVÁN AZ ÖTLÁBÚ BÁRÁNY

publicisztikák

pesti szalon könyvkiadó